

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Tost/2/2018
Identifikačné číslo spisu: 9517100246
Dátum vydania rozhodnutia: 9. januára 2018
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Paluda
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:9517100246.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Paludu a sudcov JUDr. Františka Moznera a JUDr. Martina Piovartsyho v trestnej veci proti obvinenému S. H. a spol. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. a), c), d), ods. 4 písm. b), c) Tr. zák. a iné na neverejnom zasadnutí konanom 9. januára 2018 v Bratislave o sťažnostiach prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného S. H. proti uzneseniu Špecializovaného trestného súdu z 27. decembra 2017, sp. zn. 2Tp/31/2017, takto

rozhodol:

Podľa § 193 ods. 1 písm. c) Tr. por. sťažnosti prokurátora Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky a obvineného S. H. sa zamietajú.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd uznesením z 27. decembra 2017, sp. zn. 2Tp/31/2017, podľa § 79 ods. 3 Tr. por. zamietol žiadosť obvineného S. H. o prepustenie na slobodu a súčasne podľa § 79 ods. 2 Tr. por. zmenil dôvody jeho väzby tak, že ho ponechal vo väzbe z dôvodov uvedených v § 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por. Zároveň podľa § 80 ods. 1 písm. b), c), ods. 2 Tr. por. neprijal písomný sľub obvineného a jeho väzbu nenahradil ani dohľadom probačného a mediačného úradníka. Ihneď po vyhlásení tohto uznesenia podal proti výroku o zmene dôvodov väzby prokurátor Úradu špeciálnej prokuratúry Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej len „prokurátor“) sťažnosť. V jej dodatočne predložených dôvodoch uvádza, že obvinený Z. H. (spoluobvinený v preskúmvanej veci, pozn.) sa podľa neho bezpochyby pokúšal krátko po zatknutí a následnom vzatí do väzby obvinených S. H. a O. G. nájsť spôsob ako zmať objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie a to hľadaním osôb, cez ktoré by mohol podplatiť vyšetrovateľa (pričom komunikoval s osobou, ktorej totožnosť je neznáma) a neskôr aj ovplyvniť znalcov (komunikoval priamo s bratmi H., ktorí sú vo väzbe v inej trestnej veci), ktorí budú vypracovávať znalecký posudok ohľadom omamných látok vo vzťahu k uvedeným obvineným. Podľa prokurátora šlo o opakované konkrétne konanie, pričom tvrdí, že pre posudzovanie kolúzneho konania je podstatné, že napriek tomu, že k takémuto (kolúznemu, pozn.) konaniu zrejme nedošlo, obvinený Z. H. evidentne mal taký zámer a vyvíjal aj príslušnú aktivitu. V tejto súvislosti prokurátor zdôraznil, že Z. H. nebol v tom čase osobou, ktorá bola trestne stíhaná v súvislosti s trestnou činnosťou obvinených G. a H.. Až neskôr bolo vyšetrovaním zistené, že práve obvinený Z. H. uvedené osoby riadil a že tak ako obvinení G. a H. aj on sám patril k zločineckej

skupine tzv. Dvojičiek (bratia O. a O. H.). Podľa prokurátora je preto logicky pochopiteľné, že mal snahu ovplyvniť, resp. zmať vyšetrowanie vedené vo vzťahu k obvineným G. a H.. Zároveň poukázal na to, že z doteraz vykonaného vyšetrowania je zrejmé, že nie všetky osoby zapojené do výroby metamfetamínu a jeho následnej distribúcie boli zadržané a rovnako nie je známa ani totožnosť osoby, s ktorou komunikoval Z. H. o potrebe ovplyvniť vyšetrowateľa. Z týchto dôvodov považuje prokurátor za reálne, že aj v súčasnosti existuje dôvodná obava z možného kolúzneho konania. Pritom dodal, že obvinený S. H. bol doteraz vo väzbe aj pre dôvody uvedené v § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. a od posledného rozhodovania o väzbe nedošlo k zmene dôkaznej situácie v prospech S. H., práve naopak, vyšli najavo nové skutočnosti uvedené v napadnutom uznesení. Zároveň poukázal na to, že dôvodom doterajšieho uznania tzv. kolúzneho dôvodu väzby bolo práve konkrétne konanie tohto obvineného, keď zničil časť vyrobených omamných látok a tak maril objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Navrhol preto, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 194 ods. 1 písm. a), ods. 2 Tr. por. rozhodol tak, že žiadosť o prepustenie z väzby obvineného S. H. sa zamietá pri nezmenených dôvodoch väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a), b), c) Tr. por. Uznesenie Špecializovaného trestného súdu napadol 2. januára 2018 podanou sťažnosťou aj obvinený S. H.. V jej odôvodnení poukazuje na argumentáciu, ktorú uplatnil v žiadosti o prepustenie z väzby, a tvrdí, že väzba ako najkrajnejší prostriedok zasahujúci citeľne do práv obvineného už nie je v tejto fáze ústavne udržateľná a to jednak z dôvodu nedostatočnej koncentrácie konania od podania obžaloby na Okresný súd Trenčín a tiež pre dobu prejednávania žiadosti obvineného o prepustenie z väzby na slobodu. Pokiaľ ide neefektívne konanie na Okresnom súde Trenčín od júna 2016 (správne 2017, pozn.), keď boli vytyčované opakované verejné zasadnutia na predbežné prejednanie obžaloby, ktoré nie sú obligatónnym postupom, ako aj na odmietnutie obžaloby a na pribratie znalca v rozpore s právnym názorom sťažnostného súdu, obvinený uvádza, že bez ohľadu na to, za aký trestný čin je osoba obvinená, ak je vo výkone väzby, je potrebné, aby táto väzba bola zákonne a ústavne udržateľná. Samotným zmyslom ustanovenia § 2 ods. 6 Tr. por. nie je to, aby boli robené „úkony pre úkony“, ale aby nebolo možné označiť konanie OČTK alebo súdu ako liknavé, resp. bez dostatočnej koncentrácie. Práve v tomto momente sa obvinený nestotožňuje s právnym názorom sudcu pre prípravné konanie, nakoľko práve liknavosť a nedostatočná koncentrácia postupu Okresného súdu Trenčín má za následok neudržateľnosť jeho väzby. Túto liknavosť nemôže podľa obvineného sanovať ani následný postup Špecializovaného trestného súdu a prokurátora. Druhým dôvodom neudržateľnosti väzby je podľa tohto sťažovateľa doba prejednávania jeho žiadosti o prepustenie na slobodu, keďže konanie o prepustenie z väzby na slobodu by malo byť počítané na dni, maximálne na týždne. Jeho žiadosť pritom bola zasielaná na Okresný súd Trenčín 18. novembra 2017. Aj tu sa podľa obvineného prejavila istá liknavosť a nedostatočná koncentrácia v postupe tohto súdu, pričom v čase rozhodovania sťažnostného súdu to budú zrejme už cca 2 mesiace od podania žiadosti, čo je pre väzobné konanie podľa obvineného ústavne neprípustné. Napokon tvrdí, že ak by sťažnostný súd napriek vyššie uvedenému nekonštatoval zánik dôvodov väzby, možno podľa neho tieto argumenty subsumovať pod výnimočné okolnosti prípadu vyžadované pre obzvlášť závažné zločiny a väzbu nahradiť. V podstate z týchto dôvodov obvinený S. H. navrhol, aby sťažnostný súd napadnuté uznesenie zrušil a súdu prvého stupňa uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol, alternatívne aby sám rozhodol o jeho prepustení na slobodu a to bez alebo s nahradením väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka, včítane kontroly technickými zariadeniami. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako nadriadený súd preskúmal na podklade uvedených sťažností, ktoré podali oprávnené osoby včas, v súlade s § 192 ods. 1 Tr. por. správnosť výrokov napadnutého uznesenia, proti ktorým boli podané sťažnosti, ako i konanie predchádzajúce týmto výrokom. V rámci tohto prieskumu posudzoval najvyšší súd v prvom rade to, či sťažnosťou napadnuté uznesenie je výsledkom procesne predpísaného konania. Zistil pritom, že vydaniu predmetného uznesenia predchádzal výsluch obvineného a to v prítomnosti jedného z jeho obhajcov (§ 44 ods. 7 veta druhá Tr. por.). Možno teda konštatovať, že prvostupňový súd v konaní, ktoré napadnutému uzneseniu predchádzalo, rešpektoval právo sťažovateľa na obhajobu a spravodlivý proces. Najvyšší súd pritom nezistil žiadne iné podstatné chyby tohto konania, ktoré by bez ďalšieho odôvodňovali zrušenie predmetného rozhodnutia, ktorého písomné vyhotovenie bolo následne - 3. januára 2018 doručené tak obvinenému, ako aj v súlade s § 44 ods. 8 Tr. por. jeho obhajcovi. Po zistení, že boli splnené všetky formálno-procesné podmienky na rozhodnutie o žiadosti obvineného S. H. o prepustenie z väzby (§ 72 ods. 2, § 79 ods. 3 Tr. por.), skúmal najvyšší súd, či sú zároveň dané materiálne podmienky pre ďalšie obmedzenie jeho osobnej

slobody väzbou. V prvom rade to, či doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutky, pre ktoré bolo začaté trestné stíhanie, boli spáchané, majú znaky konkrétnych trestných činov a či je stále dané podozrenie, že tieto mal spáchať aj obvinený, a tiež to, či z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava zakladajúca tzv. útekovú a preventívnu väzbu [§ 71 ods. 1 písm. a), c) Tr. por.]. Najvyšší súd sa pritom v celom rozsahu stotožnil s logickými a presvedčivými dôvodmi napadnutého uznesenia, ktoré aj vzhľadom na to, že sťažovatelia v tomto smere neuplatnili žiadne konkrétne námietky, nepovažuje za potrebné opakovať, v podrobnostiach na ne odkazuje a so zreteľom na výhrady sťažovateľov k veci dodáva: Pokiaľ ide o (ne)existenciu dôvodov tzv. kolúznej väzby u obvineného S. H., možno vo všeobecnej rovine súhlasiť s prokurátorom v tom, že ním popisované konanie spoluobvineného Z. H. je spôsobilé vyvolať dôvodnú obavu, že by obvinený Z. H. mohol inak mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Pre naplnenie dôvodu väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. sa totiž nevyžaduje, aby už došlo ku konkrétnemu pôsobeniu na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo k inému mareniu objasňovania skutočností závažných pre trestné stíhanie, ale vo všeobecnosti stačí čo i len snaha o takéto konanie. Ak ale obava z kolúzie nemá základ v konaní obvineného, o ktorého väzbu ide, ale táto má byť daná inými konkrétnymi skutočnosťami (v posudzovanej veci konaním spoluobvineného Jána H.), tieto musia byť obvinenému pričítateľné. Z obsahu predloženého spisového materiálu však nevyplýva, že by obvinený S. H. o prokurátorom popisovanom konaní spoluobvineného Z. H. vedel, resp. s ním napr. vzhľadom na účasť v zločineckej skupine, z ktorej je podozrivý, aspoň rátať. Teda, že by mu ho bolo možné pripísať na ťarchu (v konečnom dôsledku nič také netvrdí ani prokurátor). Za takéhoto stavu veci potom iba z konania spoluobvineného Z. H. dôvodná obava z kolúzneho správania sa obvineného S. H. nevyplýva. Na tom nemení nič ani skutočnosť, že orgánom činným v trestnom konaní nie je stále známa totožnosť všetkých osôb, ktoré sa mali na stíhanej trestnej činnosti podieľať. Ak poukazuje prokurátor v tejto súvislosti na to, že obvinený S. H. mal zničiť časť vyrobených omamných látok, takéto konanie môže vo všeobecnosti vyvolať dôvodnú obavu z kolúzie, túto je však vždy nutné hodnotiť so zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Nemožno preto prehliadať, že obvinený sa tohto konania mal dopustiť pri zatýkaní, kedy bol prichytený na mieste trestného činu, z páchania ktorého je dôvodne podozrivý. Takéto konanie podozrivých osôb je obvyklou, možno povedať spontánnou (automatickou) reakciou na neočakávaný zásah polície a hoci môže byť v začiatkoch vyšetrovania aj samo o sebe po určitú dobu dostatočným základom kolúznej väzby, pokiaľ k nemu neskôr nepristúpia ďalšie skutočnosti, ktoré tento dôvod väzby potvrdia (nevyžaduje sa pritom, aby tieto ďalšie skutočnosti nastali po vzatí do väzby, ale stačí, že v priebehu konania vyjdú najavo), nemôže bez ďalšieho ospravedlniť dlhšie trvanie tohto dôvodu väzby. Takéto ďalšie skutočnosti, ktoré by bolo možné obvinenému S. H. pričítať, za takmer rok trvania väzby nevyšli v preskúmvanej veci najavo a preto aj podľa názoru najvyššieho súdu prvostupňový súd u tohto obvineného správne vypustil dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. b) Tr. por. Pokiaľ ide o námietky obvineného S. H., najvyšší súd sa nestotožňuje s tvrdením tohto sťažovateľa, že postup Okresného súdu Trenčín bol natoľko líknavý a nesústredený, že jednak konanie vo veci samej, ako i konanie o jeho žiadosti o prepustenie z väzby je tak neprímerane dlhé, že to odôvodňuje jeho prepustenie na slobodu. V tejto súvislosti poukazuje sťažnostný súd na to, že obvinený S. H. bol pôvodne postavený pred súd 22. júna 2017, t. j. päť mesiacov po jeho vzatí do väzby. Ani nie mesiac potom (13. júla 2017) v tom čase vecne a miestne príslušný Okresný súd Trenčín (ďalej len „okresný súd“) rozhodol nielen o ďalšom trvaní väzby tohto sťažovateľa, ale zároveň po predbežnom prejednaní obžaloby túto podľa § 244 ods. 1 písm. h) Tr. por. odmietol a vec vrátil prokurátorovi. Postupoval pritom v súlade s § 243 ods. 2 Tr. por., v zmysle ktorého predseda senátu nariadi predbežné prejednanie obžaloby okrem iného vtedy, ak má za to, že vec treba vybaviť rozhodnutím podľa § 244 ods. 1 písm. a) až i) Tr. por. Zároveň v súlade s § 243 ods. 3 veta pred bodkočiarkou Tr. por. konal okresný súd na verejnom zasadnutí, čo v posudzovanej veci rýchlosť konania nijak neovplyvnilo. Rýchlosť konania vo veci samej negatívne neovplyvnil ani následný procesný postup okresného súdu, ktorý potom, čo Krajský súd v Trenčíne na podklade sťažnosti prokurátora 24. augusta 2017 zrušil uznesenie o odmietnutí obžaloby a vrátení veci prokurátorovi a prvostupňovému súdu uložil, aby vo veci znovu konal a rozhodol, obžalobu opätovne predbežne prejednal na verejnom zasadnutí konanom 19. októbra 2017, keďže zohľadniac prednesené návrhy strán okresný súd súčasne s nariadením termínu hlavného pojednávania na 14. decembra 2017 určil aj rozsah a spôsob dokazovania, čo má najmä v skutkovo zložitejších, resp. dôkazne rozsiahlejších veciach zásadný význam pre zabezpečenie riadneho priebehu ďalšieho konania. Treba

prítom zdôrazniť, že verejné zasadnutie, ktoré bolo na predbežné prejednanie obžaloby pôvodne nariadené na 21. septembra 2017 (ani nie mesiac po rozhodnutí Krajského súdu v Trenčíne), muselo byť odročené pre neprítomnosť obhajcu spoluobvineného O. G.. Dĺžku konania pred okresným súdom napokon nijak neovplyvnilo ani jeho rozhodnutie pribrať do konania znalca za účelom objasnenia otázky, či v prípade ukladania trestu je nádej, že by obvinených bolo možné napraviť trestom odňatia slobody na dobu dvadsaťpäť rokov [§ 47 ods. 1 písm. b) Tr. zák.], keďže toto bolo nadriadeným súdom zrušené ešte pred termínom hlavného pojednávania. Z odôvodnenia uznesenia Krajského súdu v Trenčíne prítom nevyplýva, že by objasňovanie tejto otázky vôbec neprichádzalo do úvahy, považoval ho ale - na rozdiel od súdu prvého stupňa - za predčasné. Uvedené nevyplýva ani z predchádzajúceho rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, ako naznačuje sťažovateľ, v ktorom krajský súd konštatoval iba to, že nezabezpečenie takéhoto znaleckého posudku už v prípravnom konaní nie je závažnou procesnou chybou odôvodňujúcou odmietnutie obžaloby a vrátenie veci prokurátorovi. V tejto súvislosti sa žiada dodať, že súd vyššieho stupňa síce môže pri rozhodovaní o opravných prostriedkoch nariadiť súdu nižšieho stupňa vykonať konkrétne úkony (§ 194 ods. 5, § 327 ods. 1 Tr. por.), nemôže mu však zakázať, aby vykonal dôkaz, ak to považuje za potrebné. Na základe uvedeného prehľadu najvyšší súd uzatvára, že okresný súd postupoval v preskúmvanej väzobnej veci v súlade s § 2 ods. 6 Tr. por. prednostne a urýchlene. Zohľadniac zároveň dĺžku väzby u obvineného S. H., ktorá aktuálne nepresahuje jeden rok, ako aj závažnosť trestných činov, ktoré sú predmetom konania a so zreteľom, na ktoré je maximálna lehota väzby štyridsaťosem mesiacov, a fakt, že na základe skutočností, ktoré vyšli najavo v priebehu novembra 2017, došlo k rozšíreniu obvinenia o vecne súvisiaci zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Tr. zák. a späťvzatiu obžaloby, prihliadajúc tiež na podstatu a intenzitu väzobných dôvodov, ako ich správne konštatuje prvostupňový súd v napadnutom uznesení, nemožno považovať ďalšie trvanie väzby sťažovateľa za neprimerané, prekračujúce nevyhnutnú dobu jej trvania a odôvodňujúce jeho prepustenie počas konania a to ani pri uplatnení ním navrhnutých náhrad [čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“)]. Pokiaľ ide o obvineným S. H. namietanú dĺžku konania o jeho žiadosti o prepustenie na slobodu, najvyšší súd v prvom rade uvádza, že neexistuje nijaká pevne stanovená lehota, v ktorej by súd o takej žiadosti musel rozhodnúť. Otázka či bolo o väzbe rozhodnuté urýchlene, sa posudzuje vždy so zreteľom na všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Podľa doterajšej judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky prítom platí, že požiadavke prednostného a urýchleného rozhodovania vo väzobných veciach v zmysle čl. 5 ods. 4 dohovoru v zásade nezodpovedá lehota počítaná na mesiace, ale na týždne. Tejto požiadavke preto spravidla nemôže zodpovedať lehota konania presahujúca na jednom stupni súdu dobu jedného mesiaca a ani nečinnosť trvajúca niekoľko týždňov. Dôvodom na prepustenie z väzby počas konania sú však iba prietahy v konaní vo veci samej v zmysle čl. 5 ods. 3 dohovoru. Takým dôvodom nie sú bez ďalšieho prípadné prietahy pri rozhodovaní o žiadosti o prepustenie z väzby, ktoré spadá do režimu čl. 5 ods. 4 dohovoru (primerane nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 26. apríla 2016, sp. zn. II. ÚS 185/2016). V posudzovanej veci ovplyvnila rýchlosť konania o žiadosti obvineného o prepustenie na slobodu skutočnosť, že okresný súd, ktorému bola žiadosť pôvodne doručená a ktorý o nej mienil rozhodnúť na už nariadenom hlavnom pojednávaní, stratil v dôsledku späťvzatia obžaloby procesnú jurisdikciu, pričom vzhľadom na následnú zmenu právnej kvalifikácie už bol na ďalšie konanie príslušný Špecializovaný trestný súd. Preto i keď konanie o predmetnej žiadosti presiahlo v prvom stupni jeden mesiac, možno ho podľa názoru najvyššieho súdu stále považovať za urýchlené, osobitne ak konanie v oboch stupňoch napokon nepresiahlo dva mesiace. Navyše, ako je uvedené vyššie, len prípadné prietahy v konaní o žiadosti o prepustenie z väzby nie sú dôvodom na prepustenie z nej. Tieto dôvody viedli najvyšší súd k tomu, že sťažnosti prokurátora a obvineného S. H. ako nedôvodné zamietol.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je sťažnosť prípustná.

